

Životni put Željka Kovačića

JOSIP CUGOVČAN

Književnik, pjesnik, sakupljač etno blaga podravskog kraja te neumorni kulturni djelatnik iznenada nas je napustio u 78. godini života.

Rodio se u Ferdinandovcu 14. siječnja 1937. godine od roditelja Josipa, bilježnika i majke Štefanije rođene Musić, kućanice. Sve do 1943. godine živio je u Ferdinandovcu, a nakon toga poradi očeve službe obitelj se preselila u Podravske Sesvete. Većinu svog djetinjstva provodi u Podravskim Sesvetama gdje je do 1949. godine završio osnovnu četverogodišnju školu. Od 1949. do 1952. godine pohađao je školu u Đurđevcu. Učiteljsku petogodišnju školu pohađao je u Čakovcu sve do 1957. godine. Pedagošku akademiju u Pakracu pohađao je od 1966. do 1968. godine. Studirao je etnologiju i sociologiju na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. U svojstvu učitelja službovao je u Bukovcu i Selnici do 1961. godine. Od 1961. pa do umirovljenja kao nastavnik razredne nastave službovao je u Podravskim Sesvetama.

Sav svoj prosvjetiteljski rad, kao kulturno-sportski djelatnik, usmjerio je ka obrazovanju i odgoju mladih generacija. Igre i pastirske sportove prati više od 60 godina, bavi se njima, istražuje iste, piše o njima, prezentira sabranu građu na kongresima folklorista širom bivše Jugoslavije. Za zasluge na tom području, grana folkloristike nazvana je njegovim imenom. Međunarodni olimpijski komitet, a posebice bivši predsjednik gosp. Juan Antonio Samaranch izrazio mu je dužno poštovanje i priznanje za taj nesebičan rad. U Podravskim Sesvetama 1969. godine oživio je rad Sekcije starih športova sa 130 sudionika. Od 1976. godine vodio je ekipe na Olimpijadi starih športova u Brodance, jedinstvenu takvu manifestaciju u Hrvatskoj, Europi i

svijetu. U 22 godine, koliko je aktivno vodio ekipe na takmičenja, bili su ukupni pobjednici svih Olimpijada s nevjerojatnih 1.000 osvojenih medalja (zlatnih, srebrnih, brončanih) te 50-ak pehara, zahvalnica, diploma i plaketa. U tom razdoblju organizirao je šest susreta Malih olimpijada, između Slavonije i Podravine, u kojima je sudjelovalo više stotina natjecatelja. Takmičarske ekipe vodio je šest puta na međunarodno takmičenje u Szigetvar (Mađarska). Na tom takmičenju osvojili su više od 60 medalja i bili ukupni pobjednici istih.

Od 1956. godine bavi se kontinuiranim pisanjem pjesama, aforizama, pripovijetki, basni, igrokaza, romana, građe iz etnologije i etnografije, sociologije, povijesti sporta. Istraživao je lokalni govor, rječnik, pravopis i gramatiku. Što se tiče kratkopisa, aforizama, za sigurno ima najveću zbirku na svijetu, pisanu na dijalektu s više od 40.000 primjera. Više od 35 godina vodio je dramsku amatersku družinu s kojom je nastupao u Pustakovcu, Bukovcu, Podravskim Sesvetama i ostalim mjestima u Đurđevačkoj Podravini. Ima vlastiti muzejski više tisuća eksponata, a među kojima se čuvaju predmeti numizmatike, medalje, vatrenog i hladnog oružja, nošnji, preslica, starih pisanih dokumenata, knjiga, časopisa i dr.

Punih 40 godina bio je suradnik Hrvatskog radija i televizije. Od 1970. godine nizom emisija iz kulturne baštine Podravskih Sesveta aktivno je sudjelovao u snimanju emisija *Crveni pijetao kukuriče*, *Se kršćansko je veselo*, *Na mlado leto veselimo se* te mnogih drugih dokumentarnih emisija. Vodio je folklorne sekcije mladih i odraslih na četiri Međunarodne smotre folkloru u Zagrebu, organizirao je šest susreta dječjeg folkloru u Podravskim Sesvetama gdje su nastupali sudionici iz gotovo svih krajeva Lijepa naše. Od 1975. do 1995. godine bio

Sl. 1. Željko Kovačić za svojim pisanim strojem u travnju 2015. godine (snimio: S. Jagić).

je stalni suradnik *Radio Đurđevca* s temama iz društvenog života Podravske Sesveta. Suradivao je u Podravskom zborniku od 1977. pa sve do 1996. godine s temama o igri i sportu starih pastira. Godine 1972. osnovao je ribičko društvo *Kečiga* u Podravske Sesvetama te isto vodio punih 15 godina, bavio se lovstvom i bio suradnik *Lovačkog vjesnika*. Organizirao je i vodio knjižnicu i čitaonicu punih deset godina te stvorio fond od oko 3.500 primjeraka knjiga. U bivšoj općini Đurđevac od 1982. do 1990. godine bio je predsjednik SIZ-a za kulturu.

Važno je istaknuti kako je Željko Kovačić publikacijom o zimskim sportovima na ledu i snijegu bio uvodničar Olimpijade u Sarajevu 1984. godine, na čemu mu se i sâm predsjednik Organizacijskog odbora Branko Mikulić osobno zahvalio. Ne smije se zaboraviti istaknuti kako je Željko Kovačić bio učesnik jedne od najvećih međunarodnih znanstvenih manifestacija u svijetu koja se održavala u Zagrebu, u kojoj je sudjelovalo 2.300 znanstvenika, a njegovo je predavanje o starim igrama i sportovima imalo značajnog odjeka u tim krugovima. Istaknuo se dobrotvornim i humanim radom u više segmenata, poklonio više od 3.600 knjiga iz vlastite naklade. U akciji pomoći Vukovaru biciklom je prošao više od 500 km sku-

pljući novac po Podravini za kruh i mlijeko djeci Vukovara i pored toga donirao 3.290 kn. U svom neumornom radu, kao član i sudionik više od 80 članstava i funkcija, darovao je svome mjestu, županiji i dragoj domovini Hrvatskoj više od 150.000 dragovoljnih sati rada. O svemu rečenom postoji jedinstvena dokumentacija koju je Kovačić tako savjesno i strpljivo vodio.

Njemu, kao piscu, svejedno je o kojem se političkom vremenu govori, uvijek ostaje dosljedan svojoj filozofskoj promišljenosti i jasnoći opredjeljenja za opće dobro, čestitosti, radu, uzajamnom pomaganju, poštovanju svačije ličnosti koja se potvrđuje svojim neumornim radom i zalaganjem, ali „šiba“ sve loše ličnosti vremena na svoj način. Toliko je u svom stvaralaštvu jednostavan, nikome se ne nameće kao poseban autoritet jer je i sâm uvijek bio na strani onih malih seljaka i radnika, a protiv lažnih autoriteta, koji su koristili politiku i svako vrijeme „u ime naroda“, ali uvijek za sebe i svoje vlastite interese i probitke. Priče su njegove čitljive, jednostavnih sadržaja, bez zamršenih zapleta, s određenom ciljanom porukom, ali takvom da nikoga ne primorava promišljati po tuđem, već po svom obrascu, nenametljivom, jasnom, odmjerenom i uvijek takvom da se svatko trgne iz uspavalosti i

promišlja vlastitom glavom i pameću. Željko Kovačić je ostavio neizbrisiv trag u istraživanju života i običaja žitelja Podravine. Izgradio je čvrste temelje na području folkloru i starih pastirskih igara i športova na kojima se usavršava i nadograđuje te se može postizati zavidna kvaliteta. Za sve ovo što je za svog života strpljivo sakupljao, pisao i objavljivao možemo mu biti vječno zahvalni.

Monografije

- *Basne za djecu*, 1977.
- *Šege i navade Podravine*, 1989.
- *Kratkopisi knjiga 1: priče i basne*, 1995.
- *Sema nemremo vgoditi*, 1995.
- *Kratkopisi knjiga 2*, 1998.
- *Vukovaru s ljubavlju* – pjesme, 2000.
- *Pučkoškolci* – proza, 2005.
- *Sedmoletka* – proza, 2006.
- *Pastirske igre i športovi Podravske Sesveta*, 2010.
- *Priče iz tesne vulice*, 2012.
- *Z megli vu vedrinu*, 2013.
- *Priča o Rome*, 2014.

Radovi u Podravskom zborniku

- *Narođne igre u Podravske Sesveta* // Podravski zbornik 3/1977, 290–297.
- *Stara arhitektura Podravske Sesveta* // Podravski zbornik 4/1978, 160–171.
- *Dječje pastirske igre iz Podravske Sesveta* // Podravski zbornik 5/1979, 215–222.
- *Dječje stvaralaštvo pastira srednje Podravine* // Podravski zbornik 6/1980, 318–323.

- *Svatovski običaji u Podravske Sesveta prije 50 godina* // Podravski zbornik 7/1981, 169–176.
- *Prognoza vremena brojenicama i crvenim lukom u Podravske Sesveta* // Podravski zbornik 8/1982, 230–233.
- *Stari dječji sportovi na snijegu i ledu u srednjoj Podravini* // Podravski zbornik 9/1983, 182–193.
- *Starinački odnosi (zadruga) u Podravske Sesveta: obitelj Đure Bratanović* // Podravski zbornik 10/1984, 185–187.
- *Kuturanje – kraljica starih sportova Podravine i Slavonije* // Podravski zbornik 11/1985, 140–142.
- *Gađanje lukom istrijelom* // Podravski zbornik 12/1986, 109–114.
- *Od igre do takmičenja s kozlicom* // Podravski zbornik 13/1987, 162–167.
- *Hodaljke* // Podravski zbornik 14/1988, 176–181.
- *Pastirske stare sportske igre* // Podravski zbornik 15/1989, 132–133.
- *Šilicanje* // Podravski zbornik 16/1990, 100–104.
- *Bič u igri i kao disciplina natjecanja na seoskim olimpijadama* // Podravski zbornik 17/1991, 101–112.
- *Vreća kao rekvizit i sportska disciplina seoskih olimpijada* // Podravski zbornik 18/1992, 239–252.
- *Si okre kotla* // Podravski zbornik 19 – 20/1993 – 4, 239–242.
- *Trčljanje* // Podravski zbornik 21/1995, 159–164.
- *Josip Cugovčan, slikar i stvaratelj pisanica* // Podravski zbornik 21/1995, 165–168.
- „Dupleri“: svječari // Podravski zbornik 22/1996, 203–205.
- *Preskočnom batinom u igri i natjecanjima na seoskim olimpijadama starih športova* // Podravski zbornik 22/1996, 206–214.

Sl. 2. Sakupio je bogatu obiteljsku zbirku (snimio: S. Jagić).

